

Universal Declaration of Human Rights - Aja

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

EJUKONWO GBEFANDEDE SOSO ACE AGBETOTOWO NYU

ENYOFONU

Soso egbexoxo do amenyinyi to alokpa dekpo kpwime kodo enusoso ci wo yi dogu wawa do eseji ko fafa le egbemè,

Soso edemaso le agbetoto be agbetoto me ci yi don kanlinuwawa va egbeme, yi agbetoto fon egu, yi shinxome, ehonwo yi do yi ejukonwo de egbefan be agbetoto le vo a xonuxonu, a vo a xose, a gbédon a gu aya le eko,

Soso agbewoxe kpkpk do ese ji o, e le vevide be wo de do a zin amejji; no de nyi nene o, agbetoto a va so ezo ta, a so nyidon le akon, a fonu do eganwuame kodo ametafudototo ji,

Soso nusendodo no dekawawa ko exlododo a yi nuko le ejukonwo gblame,

Soso enyo ciwo yi le esewemame wowo ejukon ciwo yi do DEKAWAWAGBE gbé degbefan yi nu be yewo kando agbetoto cewo ji, le amenyinyi ko eyi wanawome, le nusuwu kodo nyonuwoxaweme, yi yewo so egbe do eju no nkonme, nukoyi, no agbemekon a nyo no ame kpu, no agbetoto a kpo vovo a wa enu ci yi drwi,

Soso ejuwo kodo wowo kplekplegbe gbesosome, no wo a so na bubu agbetoto, a mi dada le eyi cewo ji no agbetoto a vo fafa,

Soso dandandanme o, gbahwe agbe toto a wa do egbefan lo ji o, wo do a do susu deke do ace kodo vovokpkpk lo wo ji.

EYITADO

BOTOGAN DE EGBEFAN CE SOSO ACE AGBETOTOWO NYU;

Egbefandede ce yi nyi ejukonwo, plenu do, yi wo a wa no, yi ameshyame kodo wowo bokowo a do no enukuvu, a tekpo, soto enukplankplan ko enununyanya gome, a tekpo no amebubu ko vovokpkpk a yi ameshyame kodo wowo bokowo a do no enukuvu, a tekpo, soto enu kplankplan ko enununyanya gome, a tekpo no amebubu ko vovokpkpk a yi nuko kenu no, le blewublewume o, edo lwo a nyi wawa le ejukplekple lwo me, no wo a zan wo nyonkonwito le ame ciwo yi do kple kplegbe lwo xwe kodo ame ciwo yi wo so do alome no wo no wo a kpa ace no wo.

Akpa 1

Agbetoto plenu vano gbeme ko vovodeka gbeswegbeswe, soto amenyinyi ko acewo gome; wo xono susunywin ko jimenywi so esexwe. Wo do a we nvi daa wowo nkonwo gbo.

Akpa 2

Amekpkpkwi do a kpo nyona le ace ko vovo ciwo yi le egbe fandede ce lo me. Amede de do egbe a mo ako, gbaza, nusukonyonunyinyime, egbe, sènsèn, politikinyo alo enyobudewo ci yi kan agbetoto, dokun, jijixwe alo enyo alokpabude yi a na yi agbetoto da kpo nenehan nyona.

Só zeto yenu o, wo de do egbe a zondo politikise alo jejeshi le xixeme no eju amedeeto nu a de eju lo do akpo. No eju cime amelo so x abode can e le ejubuugonme can, de le yidekishi can alo de do egbe a zan yideki le ci e drwi nene can o wo de do egbe a didoakpo.

Akpa 3

Amekpkpkwi do no agbenono le vovokpkpk ko kandoji amenutoto me.

Akpa 4

Amédé dè dọ egbe a sọ ehàlọ wà ahwashì alo kànnúm; agbètò a sọ wà ahwashì alo kànnúm le alòdèkpò kpwinu nìyì esè.

Akpa 5

Wò dè dọ a dè efun nò agbètò, kpò wò dà dọ aya nò agbètò, a wà xòmèvèvenù, elànnu alo enudèagbètòkpòtò nuwò kòdò mэдèkpòkpwi.

Akpa 6

Amédèkà dọ egbe a nìyà le afidèkpòkpwi mọ agbètònyìnyì yèètò dọ àcè kòdò esè ciwò wò dọ a nìyì.

Akpa 7

Le esè nukò ɔ, agbètòwò plènyù nìyì enudèkè, é le gbeswègbeswè; wò dọ egbe nò còndojì alo nìyà esètòwò gbeswègbeswè. Wò plènyù dọ egbe nò còndojì dèkènjumè egacimè yì wò dèdèkò voklàn dọ enumowè a sọ gban egbèfàndèdè cè ló kòdò wanađèkpòkpwi cì a nà yì wò a gbin.

Akpa 8

Agbètòdèkpòkpwi dọ egbe a jẹ ehwè le kòjòdòxù eyijumètò cì gbà a jẹ ehwè le dru nò wò gban àcè alòmàjènyù ciwò esè gangan alo esè gbàlìdèkpòkpwi nì wò.

Akpa 9

Wò dè dọ egbe cì a le amè gbàlì gbàlì enudèmawamawà, akpànyù sènsèntò a sọ dọ egamè alo a dọ esè a sọ nìyì tì le eyijumè.

Akpa 10

Agbètòdèkpòkpwi dọ àcè, le egbe sàsawè konjù mè yì enyò cì nu ɔ yì e le ɔ, wò a sì nì shìgbè le wò a sè amèbùwòtò nènè, le ahwamè le kòjòdòtò ciwò jì wò dà zìn, yì wò a nò enyòjì, wò dà nò agbètòjì. Le eganómè ɔ, kòjòdòtòlò a nu àcè kòdò esèkònyìnyì eyitòwò nì alo adodwì cì le enyò vwin ciyì byò etodòndòn ciwò yì wò dọdọ ɔ nì.

Akpa 11

1. Nò wò dọ enyòvwin ciwò byò etodòndòn nò amédè ɔ, gbòxwè esè a xò mèlò, kòjòdòtòwò dọ a dèfýò le ahwamè, le esemònu mọ nènèhamè ɔ, yè wà enyòvwin cì yì byò etodòndòn nyawò, madèfýò godu ɔ, wò dè dọ egbe a mọ mèlò wà nènèhamè nu. Le kòjò ló dọxù ɔ, wò dọ a tèkpò a hwlingan le esè nyikómè gbòxwè a glò.

2. Wò dè dọ egbe a sọ esè xò amédè nò enyò alo enumàdòenì cì yì esè èjù ló tó alo esè èjùwò plènyùtò dè gbe le hwecinu wò wà enu ló. Nènèkè ɔ, esè dè xò enuvwin cì yì byò etodòndòn dèkò, esè hunnò yì wò a sọ xò amècì yì jẹ agò ló le hwenònnùnè; wò dà dòn ètò nò amèlò wugan ètò cì esè hwenònnùtò ló byò.

Akpa 12

Wò dè dọ a sọ tafutafu a yì jẹ amèbunòmè a sọ xodýì yì kò eyì mèwò, eyì nuwò nènèkè ɔ, ganwuamètò dè dè dọ àcè àzìn amèbù wènwàwò jì a hlèn, yì a gbe sọ gbèlè nyikò nì; esè ló, gbe nènè wànwàwò.

Akpa 13

1. Amédè kpòkpwi dọ àcè vò, a dýì sà a yì afì cì yì drwì; nènèkè yì e dọ àcè a dọ nòxù le èjù dè kpòkpwi mè.

2. Amédè kpòkpwi dọ àcè a tò le èjù dè kpòkpwi mè: e sènj tò le eyì ntò jùmè a yì kàkà a gbe trò gbò và mè fáfédè.

Akpa 14

1. Nò eganwuamècèkpàtòwò jẹ egamè nò amédè ɔ, nò amè ló a sọ sènjù a hwlèn eyì tà ɔ, e dógbè a byò bèxù èjù dè kpòkpwi yì èjù ló dọ a xwè fàfà dè.

2. Nɔ amɛdɛ jɛ esenu mɛ nyao ɔ, aɛɛ ejukɔnwɔ plɛnjɔtɔ cɪdɛ dɛ nagbɛ bɛ yi lɛ shito a yi eju bu mɛ.

Akpa 15

1. Amɛdɛ kpɔkpwi dɔ a nyɪ ejudɛkamɛvi.

2. Eganwuamɛɛkpatɔ dɛ dɛ dɔ aɛɛ yi a gbe nɔ eyi jumɛtɔ dɛ bɛ yi da gbe nyi yewo jumɛvi; nɛnɛkɛ dɛ dɔ aɛɛ yi a gbe ni bɛ yi nyu gbe sɔ eju bu a trɔ eju hɔn mɛ vi.

Akpa 16

1. Lɛ asudɛdɛ alo nyɔnɔdɛdɛ gamɛ ɔ, dɛkajɛ ko cugbɛjɛ ciwo yi nyi akɔbunɔwɔ, ejubujubumɛtɔwɔ alo sensɛn ebuebu mɛ tɔ wo ɔ, wo sɛnɛ dɛ wo nɔnɔ wo, yi a sɔ egbɛ dɔ eju a gbaku. Aɛɛ dɛka nɛmɛ yi wo dɔ lɛ enushyanumɛ sɔ dɛdɛ hwenu kaka va sɔ yi wo dɛkiwo gbɛgbɛ hwenu.

2. Amɛ ciwo yi jiji a dɛ wo nɔnɔwɔ ɔ, wo vi dɔ a na egbɛta dɛkanjumɛ gbɔhwɛ eju a nya bɛ wo dɛ wo nɔnɔwɔ nyao.

3. Wɔ jɪtɔwɔ yi nyi nyuklɛn alo esha ci yi a lɛ nkɔ nɔ wo: nɛnɛkɛ yi wo dɔ a nyi kuku lɛ ɛta nɔ wo nɛ.

Akpa 17

1. Amɛ dɛka kpan yɔ a, alo e lɛ egbɛɔɔɔmɛ yɔ ɔ, e dɔ aɛɛ do eyi ntɔ nuji.

2. Aɛɛ dɛ kpɔkpwi dɛ dɔ a xɔ amɛnjɔtɔnu lɛshi ko akpasɛnsɛn.

Akpa 18

Amɛdɛ kpɔkpwi dɔ aɛɛ a vo lɛ enu ci yi druii lɛ eyi tamɛ, ejimɛ ko sɛnsɛn kpaxwɛ; e sɛnɛnyu gbɛ dɔli sɛnsɛn kodo eyi susu lɔ wo, alo a dɛ wo to nɔ eju a jeshi; e sɛnnu likɛ nɔ sensɛn ko susu lɔwo a dɔn amɛwo bɔ do eyi dɛki nyu sɔ to nukɔyiyi lɛ enukplankplan enuwawa, kodo sensɛn alo sɛnsɛnwanawo plɛnyu nyu.

Akpa 19

Agbɛtɔ dɛkpɔkpwi dɔ aɛɛ a vo lɛ eyi susu alo eyi tamɛbubumɛ; e dɔ aɛɛ a vo a nu enyɔ ci yi lɛ susumɛ ni nɔ eju a sɛ; e dɔ aɛɛ a ji gɔnmɛ nɔ enuwo ko enyɔwɔ, a to emɔwɔ kɛnjukenyu ji a drá wo nɔ xixɛ kɔnjunɛ alo ejuwo kpu a sɛ; enudɛ kpɔkpwi dɛ dɔ a donjuklɛn alo vɔnvɔn ni.

Akpa 20

1. Agbɛtɔ dɛkpɔkpwi dɔ aɛɛ a vo lɛ bɔɔɔwawa kodo egbɛ ci yi gbe ahwawawanyɔwɔ gbɔ.

2. Wo dɛ dɔ a sɔ eganwuamɛ a sɔ lɔn amɛ do ehabɔɔdɛmɛ.

Akpa 21

1. Amɛdɛ kpɔkpwi dɔ a sɔ eyi fɔ cute a kpankɔn lɛ eyi ju nyukɔyiyi wanawo mɛ, alo a nagbɛ nɔ amɛbu a wɛ.

2. Sɔ to edɔwa gɔmɛ ɔ, amɛwo plɛny dɔ a kpɔ tɛxwɛ gbeswɛgbeswɛ.

3. Ejukɔnwɔ drodro ɔ, eyi a nyi esha lɛ nyukɔ nɔ ejuwomɛɛkpakpa. Eyi ji yi wo dɔ a zɔn nɔ nɔ akɔdadawo do jɔjwɛ ji gamɛgamɛ.

Akpa 22

Amedɛkpɔkpwi lɛ egbɛmɛ dɔ a vo faa a kpɔ nyɔna sɔsɔ alɔdowomɛ, alɔdo hɔnwɔ a na yi a kpɔ vivivi lɛ aɛɛ ciyi kan dɔkunmɔwɔ, agbɛtɔ ɛnjunuyanya ciwo dɛ dɔ a hwɛdo amɛ, yi a na nyukɔyiyi nɔ amɛnyinyi lɛ hlɔn hlɔn eju dɛkadɛka ko wowoxlɔwawamɛ. Nɛnɛhamɛ hlɔnhlɔn ko exlɔwawa kan dɔkun eju dɛkadɛkatɔ.

Akpa 23

1. Amēde kpokpwi dō a wa edo ci yi je kodi le jumε, yi a kpɔ nyɔna ciwo yi le edo lɔ wawame.
2. Evototo dēkpokpwi de dō a nɔ ehocucumε nɔ edo dēkamuwatwo.
3. Edɔfencu ɔ, e dō a sun edɔwatɔ ko eyi xomuwo, vɔ nɔ da sunɔ, wana bu dēwo dō a le e jumε a sɔ na wo vovo.
4. Edɔwatɔ dēkpokpwi dēgbe a dō edɔwatɔwobɔɔ ci yi drwi mε a sɛn nɔ a gbe nɔ ametafu.

Akpa 24

Edɔwatɔ dēkpokpwi dō a dō gbɔngbɔn hwenu a sɔ vo, edɔwagamεwo dō a nyi dredremε. Le exwekpegbɔnjwiin eyi tɔwo mε ɔ, wo dō a cu nɔ efɛn ni.

Akpa 25

1. Amēde kpokpwi dō a dō enu ci yi a sɔ kpɔ eyi ko eyi xomuwoji sɔto lanmεsɛn, enuɖuɖu, aɔɖɔɖɔ, xɔmɛnɔnɔ, dotoxweyi yi ko alɔdoamεjudɔwaxu ciwo a na yi wo a vo; wo dō a nɔ godu ni le edɔmakpɔwa game, edɔlehwenu, le ekpoxɔmε, nyɔxomε, nɛnɛke le enuwanu ciwo yi de so eyiɔtɔ drodro nɔ wo hwenu.
2. Alɔdu dē dō a li nɔ evijitwo ko wo vi. Evi ci yi asu ko ashi ji ji ko ci yi wo ji le gbanji wo ɔ, wo sɔ enu le ejumε, yi evototo dē de dō a nɔ wo mε.

Akpa 26

1. Amēde kpokpwi dō a yi sukulu a xɔ enunyanya gbaligbali, e glo ka ka can ɔ, a xɔ enunyanya gɔnmɛtɔ dandandan. Alɔnudo kplanxu sukulu wo dō a ni nɔ amε kpu. Sukuluganwo ɔ, wo dō a hun wo nɔ amε ciwo nɔnunyanya je àbà hɔn mε nɔ.
2. Sukulu dō a na wo a nyanunu sɔ to agbetɔbubu gome. E dō a na yi wo a nya be enusɔkeame, exɔwawa le ejuwo glame akɔwo alo sɛnsɛn wo gblame kodo ejuwokplekplegbe nuwanawo ci wo a na yi vovo a nɔ gbemε, enu hɔnwo ɔ, enu vevi yi wo nyi.
3. Kplankplan ciha nɔmε yi dēviwo a xɔ ɔ, e dō a nyi wo jitwo nɔ.

Akpa 27

1. Agbetɔdēkpokpwi dō a vo a wa emumumunuwo kodo eyitwo, akpɔ jiji le aɖaɔɖɔdɔdɔwo gbɔ, kenɔ a nɔ waxu nɔ nɔkɔyi yi sɔto enudwi kuku gome kodo wanywi ciwo yi a to le mε.
2. Amēdēkpokpwi ci yi nyi edɔdewatɔ dōgbe a hwɛn wananywi ciwo yi to le eyi nudwikuku gome, eyi dāɔɖɔdɔdɔwema ko eyi dāɔu gome.

Akpa 28

Amedēkpokpwi dōgbe a byɔ be hannyahannya nɔgbe nɔ ejumε, nɔ wo a zɔn do aɛ kodo vovokpɔkpɔ ciwo yi zé le gbefandēde cεmε, sɔso agbetɔnɔnɔmε gbe sɔso ejukɔnwɔnɔmε.

Akpa 29

1. Amēdēkpokpwi dō a wa edo nɔ eyiju cime yi eyi nɔnɔmε alo eyigbetɔnyinyime a to le, le vovokpɔkpɔ kodo nɔkɔyi yi adodwi gome.
2. Le eyice kodo eyivovokpɔkpɔzanzanmε ɔ, ese dɔwo yi a gbe enyɔ nɔ amε nɔ wo a sɔ jeshi amεbucεwo kodo eyi vovokpɔkpɔwo gbɔhwe a sɔ kpɔ emɔ a dra enu do le wana gome, le hannyahannya ma do dō aɛkpakpame kodo vovo gbaja le eju ci yi ya nɔ eyidēkishɔ.
3. Tretregbedi, wo de dō egbe a zɔn aɛ cεwo kodo vovokpɔkpɔ cεwo to amεbudewo ciwo de nyi afɔdɔxuwu nɔ DEKAWAWAGBE EJUKɔNWOTɔ.

Akpa 30

Ejudēkpokpwi, ehabɔɔdēkpokpwi, amēdēkpokpwi de dō egbe a sɔ Egbe fandēde cε a sɔ wa enubadade alo a sɔ wa kanlindode shigbe a sɔ gbe be agbetwo da zan aɛ ko vovokpɔkpɔ ciwo yi ze le wemacemε.

